

שואלין ודורשין

מה היא פנימיות עבודת שואלין ודורשין? מהו הקשר בין פסח לדיבור? ריבוי השיחה היכן הוא רצוי והיכן לא? ומה התועלת בזה?

להשתדל להגיע למצב של שיחה דווקא, לשוחח ולהתרגש בניסי יציאת מצרים, כשיחה לשם שיחה.

א

התפתחות לידת הנשמה בדיבור הרגש

ההסבר הענייני שדווקא בהארת יציאת מצרים אנו נזקקים לכח השיחה הזו, כי ידוע מהארא"י הק', שבפסח הוא זמן לידת כלל ישראל, והוא זמן של התחלה ועלייה למדרגה חדשה ופנימית יותר בדביקות השי"ת. ולפי זה מובן מאוד מה שנצרך דווקא כח השיחה, כי אחד מהטעמים שנתן הקב"ה את כח השיחה לאישה הוא לצורך השפעתה לילדה הקטנים, וכמו שמצינו בלידת התינוק שלצורך התפתחותו המושלמת שלו הוא זקוק שהאם תדבר אליו דיבורים נעימים, ובכך הוא מתפתח כראוי, וכידוע מדברי חז"ל שזוהו הכוונה בשפחה ופועה. ונכלל בזה כל הכח לחנך ולגדל ילדים, הנעשה דווקא באמצעות דיבור ושיחה על כל הטוב הסובב אותו, ברוחני וגשמי, ואי אפשר לוולד לקבל את זה מכך שהאב מבין את זה בשלכו, אם לא ע"י שהוא משוחח ומתרגש בחוץ מכל זה.

ומובן מאוד שכן הוא גם ברוחניות, ולכן לצורך גילוי הנשמה וגיודול כח הקדושה בקרבנו יש לנו להשתמש עם הכח הזה של השיחה וההתרגשות מהקדושות הנוראה שאנו שייכים אליה, ובכך לרומם ולגדל את הנשמה, ולא די בהבנה שכלית לבד.

וזה גם העבודה של 'שואלין ודורשין' כי בכל שלשים הימים האלו זה זמן של גאולה ולידה שנשמתינו יוצאת מהקליפות ונולדת לחיים של קשר עם השי"ת, ואם כן בכל שלשים הימים האלו, העבודה היא התלהבות והתרגשות והתפעלות, להתרגש ממה שהתגלה לנו בפורים שאנו דבוקים לגמרי בהשי"ת, ומצפים אנו להקדושה הנוראה שחג הפסח הבעל"ט יקדש אותנו. ומילא נצרך התפעלות הלב דייקא.

ב

מחשבה דיבור ומעשה

עוד כתב שם הבני יששכר בסוד העניין של שלשים יום דווקא, כי הוא בגלל כי יש לקיים את מחיית עמלק במחשבה דיבור ומעשה, וכל אחד מהם הוא קומה שלימה הכלולה מעשר ספירות, ולכן דווקא שלשים יום צריך לעבודה הזו (יעו"ש במאמרי מחיית עמלק מאמר י' כל הענין בארכה עם עוד רומים נפלאים בענין).

ויתכן לומר כי מכך נשתלשל מה שנהוג בקרב רבים שבעשר הימים הראשונים שאחרי פורים עדיין מצויים בסדרי הכולל או הישיבה שאז ההתלהבות וההתרגשות הוא בעיקר במחשבה, ובעשרת הימים האמצעיים כאשר הם ימי בין הזמנים יש יותר זמן לעסוק בדיבור בענייני חג הפסח.

והימים האחרונים הם בדרך כלל ימים עסוקים בפעולות מעשיות של הכנה לפסח, כך שנוכל לקיים בהם כראוי את מחיית עמלק במעשה, אך כמובן שיש ליהזר שהמעשה יהיה ספוג ברגשי קודש של הכנה למועד הקרב ובא עלינו לטובה, באופן של שיחה וכאמור, ולא באופן שכל ההכנות הם כמשה כבד שמבקשים ליפטר ממנו, ח"ו. יתן ה' ואכן נזכר בעבודתנו להביא להתגשמות דברי חז"ל בניסן עתידין להגאל בהאי שנתא.

מעובר משיחותיו של המשפיע הנה"ח ר' בן ציון אפל שליט"א

א

שואלין ודורשין בפסח דווקא

רבינו הבני יששכר ז"ע כתב בספרו (מאמרי אור ה' י' ועין גם מאמרי ניסן ה' ו' דבר נפלא כי בברכת ה'שהחינו' שמברכים על קריאת המגילה, יש לכוין כבר גם על מצוות ביעור חמץ שנזכר לכך בעוד שלשים יום.

הבני יששכר גם מביא את לשון התיקון"ז על הפסוק אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם (שמות יב, טו), שהוא רומז לגאולה "מזרעא ועשו עמלקי" יעו"ש איך שהוא מאריך שכל עניין השבתת החמץ והארת חג הפסח הוא המשך לעבודת המחיית עמלק. (יצוין המנהג שנופו אצל רבים מאחזי"י בשעת ליקוט עשרת הפתיתים לקרות על שם עשרת בני המן, פרשנודא דלפון אספתא פורתא וכו' ע"פ המובא בכתבי הארי"י על שני העניינים שניהם מכוונים לביטול עשרה כתרין דמסאבותא שורשי הקליפה, שמהנה זה גם מתאים מאד עם האמור).

והזמן שאנו נמצאים בו עתה הרי הוא מיוחד לעבודת "שלשים יום קודם החג שואלין ודורשין בהלכות החג" (פסיחים ו) ומבואר בספה"ק שזה מורה שהארת חג הפסח כבר מתחיל להאיר בימים אלו, והוא כהמשך להארת הפורים - זמן מחיית עמלק, ומכח השפעת האורות האלקיים להם זכינו בפורים למחות מקרבנו את זכרו של עמלק, עדיין ממשיכים להאיר לנו, בימים האלו להמשיך בעבודת ביעור חמץ שהוא מחיית עמלק, כי החמץ המתבער בפסח הוא שורש הרע, שזוהו עניינו של עמלק שורש הרע.

ולכן לחג הפסח מיוחד יותר ענין ה'שואלין ודורשין' מבשאר הימים טובים, ומוכח כן מזה שעצם החיוב של שואלין ודורשין נלמד מהפסוקים המפורשים בחג הפסח, ויש דעה שכל החיוב הוא דווקא בפסח. ומתאמרא משמיה דהרה"ק משינאווא ז"י"ע שהתבטא כי העסק בהלכות פסח בימים אלו גורם שלא יתעוררו שאלות על פסח, כי לפעמים השאלות מתעוררות מכח רצון העליון שיתעסקו בהלכות פסח, ולכן זמנין הקב"ה שאלות לרבנים כדי שייפנו לעסוק בהלכות. הרי לנו עד כמה חשוב העסק ה'שואלין ודורשין' והעיסוק המרובה בהלכות ובגילוי הארת הפסח בימים אלו.

ולכשנדקדק בלשון חז"ל במה שאמרו "שואלין ודורשין" יש בזה משמעות לריבוי ההתעסקות בכך, כי **דרישה** היא מלשון חיפוש, והיינו להרבות ולחפש שאלות סביב ענייני הפסח, כי יש מטרה בהתעסקות עצמו, גם כשלא נצרך הכרעת דין בשאלה מסוימת שהוא זקוק לכך.

ב

שיחה - התפרצות ההרגשים חוצה

ועלינו להתבונן מהו הענין המיוחד בריבוי ההתעסקות בענייני הפסח?

ובאמת זהו **מהותו** של חג הפסח, כי הוא קשור עם המהות של שיחה ודיבור. וכידוע מהארא"י הק' שהמילה 'פסח' נטריקון פה סח, ובשמו של דבר מתבטא המהות של הדבר. כמו"כ יש בהג הפסח מצות "סיפור יציאת מצרים" שהוא מצוה בדיבור דווקא, והסיפור הזה אינו בגלל חסרון ידיעה או בכדי לחדש ידיעות חדשות, אלא כמו שכתבו בהגדה "ואפילו כולנו חכמים וכולנו בנונים מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח". הרי שמענייני חג הפסח הוא ריבוי דיבור דווקא. אם כן יש לנו להתבונן מהו פנימיות ענין הדיבור הזה.

נהנה שורש כח הדיבור מבוואר בהקדמת התיקוני זוהר (י). "מלכות - פה, תורה שבעל פה קריין לה", ששורש כח הדיבור הוא ממדת המלכות שלמעלה, שהוא נקראת נוקבא. ומכיוון שממדה זו נשפע השפעה המיוחדת לנשים פה בעולם הזה,

רשפיה / כללי וחיצי קודש ממאורי החסידות

האדם נכרא יחידי וצריך תמיד להישאר ביחידותו

